

Единни критерии за оценяване на учениците в обучението по БЕЛ

I. Устно оценяване по БЕЛ

Отлична оценка:

- задълбочено познаване на художествения текст, културните, литературните, езиковите факти; системни знания;
- широка езикова, литературна култура;
- миогледна широта и верен естетически подход към третираните литературни и други факти;
- умение отговорът да се построява логично и последователно;
- проявена лична позиция, самостоятелност, лексикална и граматическа култура на речта; убедителност, изразителност и възможност за лично мнение при интерпретиране на художествения текст;

Много добра оценка:

- допуснати незначителни неточности или несъществени отклонения при обяснението на езиковите и литературните факти;
- липса на изчерпателност в отговора, аргументацията или изводите;
- несъществени (композиционни) пропуски;

Добра оценка

- непълнота на езиковите или литературните знания;
- недостатъчно убедително построяване на отговора; недостатъчно приведени доказателства;
- неточно опериране с езиковите или литературно-теоретичните понятия и категории;
- неспазване на езиковите норми; недостатъчна изразителност на речта;

Средна оценка

- съществени празноти в знанията за езика, художествения текст и литературните факти;
- сериозна непоследователност в логиката на отговора;
- ограничено прилагане на литературно-теоретичните знания или езиковата терминология;
- несамостоятелност на позициите, несигурност в крайните изводи;
- важни неточности от лексикален, граматичен и друг характер в речта на ученика;
- неувереност и празноти при изпълнено наизуст стихотворение;

Слаба оценка

- определено непознаване на езиковите и литературните факти;
- неспособност да се построи логичен отговор;
- слаба езикова грамотност; груби нарушения на нормите за правилна устна реч;

A. Съдържателните характеристики на изпитванията:

- изпитване върху степента на усвояване на учебното съдържание, предвидено в програмата за учебната година на съответния клас. Изпитването следва да бъде съобразено с реално преподаденото учебно съдържание към момента на изпитването, като се отчете и времето необходимо за усвояване на преподаденото;
- трайност и приложимост на усвоеното учебно съдържание се постига чрез обвързване на изпитния материал с преподаденото от същия раздел през предходните години.

- тежестта на задачите, свързани със стари знания, не трябва да е по-голяма от 20% при формирането на оценката;
- изпълнимост на изпитния материал с цел покриване на образователния минимум осъществява се чрез комбинация от задачи за знание, разпознаване и прилагане в съотношение приблизително 20%/50%/30% с цел осигуряване на условия за преодоляване прага на образователния минимум, диференциране на учениците и гарантиране на обективност чрез оценяване според степента на покриване на компетентностите съгласно заложените очаквани резултати. Така най-лесните задачи с най-малка тежест при оформяне на оценката - за знание - не могат да осигурят преодоляване на прага на образователния минимум. Същевременно задачите с най-висока степен на трудност и с най-висока тежест при оценяването - за прилагане - са диференциращи и осигуряват обективност при поставянето на отлична оценка.

Поставянето на акцент върху приложимостта на наученото е начинът да се преодоляват бележкарството и академизмът, а училищното образование да става истински привлекателно за по-голям брой млади хора, защото ще им показва, че да учат, има смисъл.

В. Качествените характеристики на изпитванията:

- критерии за оценяване на устни и писмени изпитвания съобразно жанровете, предвидени в учебната програма за съответния клас. Изработват се екипно от всички учители по предмета в училището, утвърждават се от директора и се прилагат системно в хода на учебната година. При изработване на училищните критерии е препоръчително да се ползват критериите, които експертите по БЕЛ изискват при оценяването на общинския кръг на олимпиадата. Нормално е точно тези критерии да бъдат вложени в основата на училищните критерии за оценяване, тъй като в средата на учебната година именно те биват прилагани като единен инструментариум на ниво регион София-град. Фактически това са критерии на МОН, което ги прави национално значими. Изработването и прилагането на други, коренно различни критерии на ниво училище поставя учениците от това училище в неблагоприятна позиция спрямо всички останали.
- скала за оценяване. Скалата за оценяване е неразделен елемент от критериите за оценяване. Тя е двукомпонентна определя праг за преодоляване на минимума на образователния минимум и за постигане на оценките от Слаб (2) до Отличен (6) в проценти; определя трансформирането на постигнатия брой точки в цифрова оценка. Логично е прагът за покриване на оценка Среден (3) да е над 20%;
- рецензия Рецензията е тясно обвързана с критериите за оценяване. Тя бива устна или писмена според вида на изпитването. Рецензията дава мнение за три компонента от изявата на ученика: 1) положителен отзив - конкретна характеристика какво от изпитването учебно съдържание е овладяно от ученика; 2) отрицателен отзив - конкретна характеристика какво не е овладяно; 3) коригиращ отзив - препоръки за преодоляване на пропуските. Рецензията е добронамерена, оптимистична, насърчаваща, изпълнима. Негативна емоционалност, патетиката и назидателността водят до отрицателни резултати.

II. Примерна скала за оценяване

Оценка	Точки
Слаб 2	До 11т. вкл.
Среден 3 (3.00 - 3.49)	12 - 13
Добър 4 (3.5 - 4.49)	14 - 16
Много добър 5 (4,50 - 5,49)	17 - 19
Отличен 6 (5,50 - 6,00)	20 - 21

Точки	Оценка
32	6
31-30	5,75
29-28	5,5
27-26	5,25
25-24	5,00
23-22	4,75
21-20	4,5
19-18	4,25
17-16	4,00
15-14	3,75
13-12	3,5
11-10	3,25
9-8	3,00
7-0	2

Преобразуването на точките в оценки може да става и по формулата: Брой верни отговори, разделен на общия брой задачи + 2

Примерна скала за превръщане на точките в цифрова

Оценка	Точки
Слаб 2	От 0 до 7
Среден 3	8 - 10
Добър 4	11-13
Много добър 5	14-19
Отличен 6	20 - 25